

підвищення температури до 60° С коефіцієнт водопоглинальної здатності всіх порошків майже не змінюється, а борошна пшеничного зростає вдвічі. Це пояснюється початком процесу клейстеризації крохмалю і збільшенням ступеню його набухання. За температури 90° С оклейстеризований крохмаль зв'язує максимальну кількість води, що призводить до підвищення коефіцієнту водопоглинальної здатності борошна пшеничного більше, ніж у 3 рази, у порівнянні з температурою 30° С, та приближення його до водопоглинальної здатності порошків.

Таким чином, додавання порошків з виноградних вичавків під час приготування борошняних кондитерських виробів призводить до ущільнення тіста, що треба враховувати при його механічній обробці, та може не впливати на структуру виробів під час випікання.

О.В. Самохвалова, канд. техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

К.Р. Касабова, канд. техн. наук, асист. (*ХДУХТ, Харків*)

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ МІКРОБНОГО ПОЛІСАХАРИДУ КСАМПАНУ НА ВЛАСТИВОСТІ БЕЗБОРОШНЯНОГО ТІСТА ДЛЯ МАФІНІВ

Мафіни, як і більшість борошняних кондитерських виробів, мають підвищену калорійність і незбалансований хімічний склад, містять значну кількість легкозасвоюваних вуглеводів та практично не мають корисних для здоров'я людини речовин. Оскільки вони майже щоденно і систематично вживаються населенням, є актуальним збагачення їх фізіологічно функціональними харчовими інгредієнтами, що сприятиме коригуванню їх хімічного складу у бік зниження енергетичної цінності і збільшення кількості речовин необхідних для здорового харчування людини. З цією метою нами запропоновано у технології мафінів використання дієтичної добавки дієтична добавка «Шрот зародків пшениці харчовий» (далі – шрот) з повною заміною пшеничного борошна. Ця добавка є відходом борошномельного виробництва, а саме – зародків пшениці, яку отримують у процесі їх комплексної переробки на КП «Білоцерківхлібпродукт». Шрот містить у своєму складі низку фізіологічно функціональних інгредієнтів природного походження (%): білка – 43,0, целюлози – 12,1, геміцелюлози – 11,2, пектинових речовин – 1,0, лігніну – 3,0. Водночас він є джерелом значної кількості вітамінів (мг/100 г): Е – 29,4, В₁ – 0,175, В₂ – 0,865, В₆ – 0,37, РР – 0,58, каротиноїдів – 2,1. Мінеральні речовини представлені кальцієм, залізом, калієм, магнієм.

Серією пробних випікань встановлено, що мафіни з повною заміною пшеничного борошна шротом зародків пшениці мають приємні органолептичні показники якості, проте ці вироби характеризуються не великим об'ємом, нееластичною надто крихкою м'якушкою, що можна пояснити відсутністю клейковинних білків і крохмалю пшеничного борошна, які відповідають за утворення структури виробів. Відомо, що для створення належних структурно-механічних властивостей безборошнених систем зазвичай рекомендується використання загущувачів різної природи. Тому з метою надання необхідних властивостей тісту, нами запропоновано застосування структуроутворювача і загусника мікробного полісахариду ксантану (E415), що відпускається під торговою маркою «Ксампан». Для стабілізації безборошнених тістових систем зазвичай його використовують у кількості 0,1...0,3% до маси готового виробу.

Структурно-механічні властивості тіста (модуль миттєвої пружності, високоеластичний модуль, показник пластичної в'язкості, адгезію) визначали за загально прийнятими методиками, результати наведені у таблиці.

Таблиця – Вплив ксампану на структурно-механічні властивості тіста для мафінів зі шротом зародків пшениці

Показник	Тісто для мафінів на		
	борошні (контроль)	шроті	шроті з ксампаном
Модуль миттєвої пружності, $G_{пр} \cdot 10^{-2}$ Па	6,1±0,1	33,5±0,7	19,5±0,5
Високоеластичний модуль, $G_{ел} \cdot 10^{-2}$ Па	3,90±0,06	13,17±0,21	11,11±0,23
Пластична в'язкість, 10^{-6} Па·с	3,89±0,07	31,4±0,6	10,2±0,2
Адгезія, Па	580,0±11,4	480,0±9,0	525,0±10,0

Дані таблиці свідчать, що у тісті зі 100,0% шроту збільшується модуль миттєвої пружності тіста в 5,4 рази, високоеластичний модуль у 4 рази та показник пластичної в'язкості у 8 разів порівняно з контрольним зразком. Додавання ж ксампану до тіста зі шротом сприяє збільшенню модуля миттєвої пружності у 3,2 рази, високоеластичного модуля у 2,8 рази та пластичної в'язкості у 2,6 рази. Присутність ксампану у тісті дозволяє покращити його структурно-механічні властивості. Так, у його присутності воно набуває пружно-пластичних властивостей, а у зразка без нього спостерігається утворення надмірно пружно-пластичного тіста, яке не є характерним для таких виробів як мафіни.

Адгезія тіста для маффінів на шроті менша ніж у контролю. Це пов'язано з тим, що полісахариди добавки здатні зв'язувати воду більше ніж основні біополімери борошна. Додавання ксампану до тіста підвищує показник адгезії, що пояснюється перерозподілом води між рослинними та мікробними полісахаридами у безборошняній системі.

Таким чином, доведено доцільність використання мікробного полісахариду у безборошняному тісті для маффінів та встановлено, що його присутність сприяє покращенню їх структурно-механічних характеристик і, як наслідок, отриманню готових виробів високої якості.

Л.І. Скрипка, директор, відмінник освіти України (*КПХП ХНТУСГ, ім. П. Василенка, Харків*)

Т.С. Абрамова, зав. відділенням харчових технологій, спец. вищої категорії, викл.-методист (*КПХП ХНТУСГ, ім. П. Василенка, Харків*)

Р.І. Маліборська, спец. вищої категорії, викл.-методист (*КПХП ХНТУСГ, ім. П. Василенка, Харків*)

ПОШУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ІЗ РОЗРОБКИ МОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ТА ОЗДОРОВЧОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Дослідження біологічної цінності отриманого населенням харчування з позиції соціально-економічних проблем розвитку українського суспільства спонукає наголосити на пріоритеті харчування «здоров'я нації» в концепції продовольчої безпеки.

Сучасний стан розвитку технології виробництва молочних продуктів вимагає проведення досліджень з вивчення властивостей біологічно-активних речовин і матеріалів, здатних модифікувати функціонально-технологічні і структурно-механічні характеристики молочних продуктів з метою підвищення їх якості та біологічної цінності. Функціональні харчові продукти — це вироби, які призначені для систематичного вживання в складі харчових раціонів усіма віковими групами населення, що знижують ризик розвитку захворювань, пов'язаних з харчуванням, що зберігають і поліпшують здоров'я за рахунок наявності в його складі фізіологічно-функціональних харчових інгредієнтів.

Стрімкий розвиток технологій виробництва харчових продуктів вимагає від фахівців вміння вирішувати типові задачі професійної діяльності, постійно навчатись, мати розвинені дослідницькі навички.